

Samenvatting Enquête Speel- en Beweeginfrastructuur gemeenten 2019

Het aantal respondenten bij deze enquête is van 43 (2017), 91 (2018) teruggelopen naar 48 in 2019. De antwoorden geven dus wel een beeld van de situatie, maar dat is zeker niet compleet.

De antwoorden komen zowel uit gemeentes met weinig speelplekken als met heel veel speelplekken. Zo gaven 12 respondenten aan dat er minder dan 50 speelplekken zijn in hun gemeente. En waren er 14 ambtenaren uit gemeentes met meer dan 250 speelplekken.

Er wordt door de respondenten geen grote verschuiving voorzien in het aantal plekken, het budget voor speelplekken en (voor hen die dat konden inschatten) in het subsidiebudget voor buitenspeelactiviteiten. Wat wel opviel was dat het percentage dat minder speelplekken verwacht is gegroeid, ten opzichte van 2018. Dit is namelijk van 15,4% (2018) naar 23,4% (2019) gegaan. Tegelijk lijkt het erop dat in een aantal gemeentes met minder speelplekken, wel meer geld per locatie beschikbaar is. Dat is bij de open vraag over toekomstverwachtingen vijf keer genoemd als 'kwantitatief minder speelplekken, maar deze kwalitatief verbeteren'.

Ten aanzien van de vraag of de Omgevingswet tot investeringen in een beweegvriendelijke buitenruimte leidt, geeft een derde aan dat niet te weten. Slechts 27% van alle respondenten verwacht deze investeringen mede dankzij de Omgevingswet.

Bij de vraag of het beleid ten aanzien van speel- en beweeginfrastructuur integraal deel uit maakt van andere beleidsterreinen, geeft 35% van de respondenten aan dat die er niet is. Gelukkig geven zij, op één na, wel aan dat er wordt afgestemd. In de meerderheid van de gemeentes wordt wel integraal gewerkt aan speel- en beweeginfrastructuur. Bij hen komt de combinatie met (positief) jeugdbeleid, sportbeleid, gezondheidsbeleid en openbare ruimte-beleid veel voor. De integrale afstemming gebeurt daar dus met meerdere beleidsterreinen tegelijk. Dat past bij het pleidooi 'Spelen is groeien'¹.

Ook in 2019 wordt over veel verschillende soorten plekken aangegeven dat die er voldoende in aantal en kwaliteit zijn. Volgens de respondenten zijn er te weinig plekken met fitnesstoestellen/beweegtuinen en is er te weinig speelnatuur. Respectievelijk 68% en 60% is ontevreden over het aantal in de gemeente. 13 van de 30 ambtenaren met een mening over urban sportlocaties vinden deze onvoldoende in zowel aantal als kwaliteit.

De kwaliteit en kwantiteit van jongerenontmoetingsplekken verschillen erg in de gemeentes. Hoewel 14 keer het antwoord onvoldoende in aantal en kwaliteit is aangegeven, is er ook 13 keer voldoende in aantal en kwaliteit geantwoord.

¹ <http://spelenenbewegen.nl/spelen-is-groeien-nieuwsbericht/>

In 2018 gaf ongeveer een derde van de respondenten aan dat er voldoende schoolpleinen zijn, maar dat deze een kwaliteitsslag nodig hebben. Uit deze enquête blijkt dat dit nog steeds nodig is, volgens de respondenten (17 van de 40).

Er zijn gelukkig slechts vijf gemeentes van de 47 die hebben aangegeven geen speelplekken voor kinderen en/of jongeren met een beperking te hebben. In 2018 was het nog een iets groter percentage van 17,7%, tegenover 10,6% in 2019. Oftewel: in steeds meer gemeentes zijn er plekken waar kinderen met een beperking kunnen spelen.

De tweede vraag is of de respondenten van mening zijn dat er voldoende samen wordt gespeeld op openbare plekken. Meer dan de helft (54%) geeft aan dat er voldoende wordt samengespeeld.

Er zijn 22 positieve reacties (van de 48) over de aanwezigheid van een of meer kindvriendelijke routes. Dat zijn al bijna de helft van de gemeentes in dit onderzoek.

Net als vorige jaren wordt de leeftijdsgroep 0-12 jaar als belangrijkste groep gezien om rekening mee te houden bij de inrichting van de buitenruimte. Daarna komt de groep 12-18 jaar en dan volwassenen.

Bij deze vraag zijn veel toelichtingen gegeven. Er is onder andere vaak gezegd dat alle drie de groepen (even) belangrijk zijn en dat het ook goed zou zijn als ze meer met elkaar in contact kunnen komen. Verder is gesteld dat de oudere jeugd of 'hangjeugd' eerder overlast zou kunnen veroorzaken, juist doordat zij minder eigen plekken hebben. Vergrijzing is, net als in 2018, ook vaak benoemd als belangrijk onderwerp. Hierdoor komen er meer ouderen waardoor er ook meer voor hen ingerichte plekken nodig zijn.

Aan de respondenten is over vijf onderwerpen gevraagd of deze een belemmering vormen bij het creëren van meer speelruimte. De mogelijke belemmeringen zijn: budget, hoeveelheid openbare ruimte, bewonersprotest, tekort aan politieke aandacht en de mate waarin de organisatie kan inspelen op initiatieven van bewoners. Meer dan 40% geeft het budget aan als een belangrijke belemmering. Ook in 2018 en 2017 vormde het budget de grootste belemmering.

Veelvoorkomende maatregelen om buitenspelen te stimuleren zijn blijkens deze enquête: bewonersparticipatie bij beheer en/ of bij inrichting van speelplekken (85%), schoolplein open buiten schooltijd (85%), speelvriendelijke inrichting van de openbare ruimte (83%), subsidies buurtinitiatieven (72%) en meer ruimte voor sport in openbare ruimte (70%).

Tijdelijke speelstraten/plekken, brede stoepen en voorlichting aan ouders wordt door meer dan 70% niet ingezet om buitenspelen te stimuleren. Vorige jaren werden de eerste twee maatregelen ook het minst genoemd als maatregel.

De open vraag "Op welke (soort) plek in uw gemeente wordt er, denkt u, het meest gespeeld?" is door 40 ambtenaren een reactie ingevuld. Veelvoorkomende antwoorden waren: trapveldjes/ voetbalvelden; speeltuinen; schoolpleinen; grote, centrale speelplekken en speelnatuur/ parken. Veel respondenten gaven meerdere plekken aan zoals 'schoolpleinen en veldjes'.

Trapveldjes/ voetbalvelden of Cruyff Courts werd wel 12 keer genoemd als welbezochte speelplek. Verder werd 'speelplek' of 'speeltuin' 18 keer genoemd. Wel was de helft hiervan genoemd als een hoogwaardige of grote speeltuin. Hier kan ook nog onderscheid in gemaakt worden.

Bij driekwart (75%) van de gemeentes in de enquête worden alle inspecties uitgevoerd door een inspecteur met SVS-registratie. Bij 20% is dit bij sommige inspecties het geval.

Er is acht keer 'nee' ingevuld bij de vraag of de gemeente een beleid heeft voor het betrekken van kinderen en jongeren bij de inrichting van buitenruimte. Dit is ongeveer gelijk aan 17% van alle 48 antwoorden. In 2018 was dit nog 14%. Hopelijk blijkt dit geen stijgende lijn. Immers, uit onderzoek van Jantje Beton² bleek dat bijna de helft van de kinderen graag wordt betrokken bij de inrichting van de buitenruimte. Aandacht voor het betrekken van kinderen en jongeren bij de inrichting van de buitenruimte lijkt nog steeds erg belangrijk.

Gelukkig zijn er ook veel gemeentes waarin kinderen en jongeren wel betrokken worden bij de inrichting van de buitenruimte. Dit is namelijk bij 83% van de gemeentes die deze enquête invulden het geval.

Als laatste konden de respondenten nog een toelichting geven. Hier hebben acht mensen gebruik van gemaakt. Een van deze antwoorden sprong er echt tussen uit. Deze respondent vertelt dat ze in gesprek gaan met de kinderen in de buurt en dat ze hierbij de ouders er zoveel mogelijk buiten houden. Dit zorgt wel eens voor verrassende uitkomsten.

Voor het derde jaar op rij is deze enquête gehouden. Helaas blijft het lastig om voldoende respondenten te krijgen. Met een grote groep zijn de antwoorden betrouwbaarder. Misschien is het beter in 2020 op een andere manier de enquête af te nemen; bijvoorbeeld per telefoon ambtenaren benaderen of bevragen. Of kan er onder de deelnemers een prijsje worden verloot om het aantal antwoorden te verhogen.

Het lijkt in ieder geval belangrijk om met een andere aanpak volgend jaar tot een groter groep respondenten te komen. Al met al blijft het jaarlijks onderzoek houden belangrijk. Alleen met meerjarig onderzoek zijn trends en ontwikkelingen speel- en beweeginfrastructuur in beeld te brengen.

² <https://jantjebeton.nl/uploads/downloads/onderzoek-buitenspelen-2018-5b150b8761733.pdf>